

**SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
UČITELJSKI FAKULTET
ODSJEK ZA ODGOJITELJSKI STUDIJ**

Valentina Sonički

**TRADICIONALNI I SUVREMENI OBLICI SURADNJE
OBITELJI I ODGOJNO-OBRAZOVNIH USTANOVA**

Završni rad

Petrinja, rujan 2023.

**SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
UČITELJSKI FAKULTET
ODSJEK ZA ODGOJITELJSKI STUDIJ**

Valentina Sonički

**TRADICIONALNI I SUVREMENI OBLICI SURADNJE
OBITELJI I ODGOJNO-OBRAZOVNIH USTANOVA**

Završni rad

Mentor: doc.dr.sc. Adrijana Višnjić Jevtić

Sumentor: mr. Sanja Basta

Petrinja, rujan 2023.

SADRŽAJ

SAŽETAK	1
SUMMARY	2
1. UVOD	1
2. SURADNJA	2
2.1. POVIJESNI RAZVOJ SURADNJE VRTIĆA I OBITELJI	3
2.2. RAZLIKE IZMEĐU SURADNJE I PARTNERSTVA	4
2.3. ZAPREKE SURADNJI	7
3. OBLICI SURADNJE VRTIĆA I OBITELJI	9
3.1. TRADICIONALNI OBLICI SURADNJE	12
3.1.1. <i>Individualni razgovor</i>	12
3.1.2. <i>Roditeljski sastanak</i>	13
3.1.3. <i>Kutić za roditelje</i>	15
3.1.4. <i>Otvoreni tjedan</i>	16
3.1.5. <i>Kreativne radionice</i>	16
3.1.6. <i>Informiranje i motiviranje putem letaka</i>	16
3.2. SUVREMENI OBLICI SURADNJE	17
3.2.1. <i>Web stranica dječjeg vrtića</i>	18
3.2.2. <i>Društvene mreže</i>	19
3.2.3. <i>Aplikacije za pametne telefone</i>	19
3.2.4. <i>Video i foto dokumentacija</i>	19
3.2.5. <i>Uključivanje roditelja u tvorbu kurikuluma</i>	20
4. ZAKLJUČAK	21
LITERATURA	22
PRILOZI	24
Izjava o izvornosti završnog rada	25

SAŽETAK

Suradnja između obitelji i odgojno-obrazovnih ustanova od ključne je važnosti za uspješan razvoj djece i njihovih potencijala. Cilj je razumjeti važnost te suradnje i identificirati najbolje prakse za ostvarivanje uspješne i produktivne suradnje, odnosno ostvarivanje sinergije između obiteljskog okruženja i formalnog obrazovnog sustava. Tradicionalno, ta suradnja uključivala je redovnu komunikaciju između roditelja i odgojitelja. Ti oblici su i dalje važni jer omogućuju direktan kontakt i razmjenu informacija. No, u današnjem dinamičnom svijetu, suvremeni pristupi postaju sve značajniji. Suvremeni su pristupi proširili koncept suradnje na aktivno sudjelovanje roditelja u obrazovnom procesu. To znači da roditelji nisu samo primatelji informacija o djetetovom napretku, već su aktivni sudionici u planiranju i provedbi aktivnosti u vrtiću. Također, suradnja se proširuje na korištenje modernih tehnoloških alata kao što su e-mail, internetske platforme i mobilne aplikacije, koje olakšavaju komunikaciju. Ova zajednička suradnja stvara sinergiju između obitelji i odgojno-obrazovnih ustanova te ima pozitivan utjecaj na motivaciju, samopouzdanje i akademski uspjeh djece. Ovaj rad proučava kako se tradicionalni i suvremeni oblici suradnje međusobno razlikuju i kako su utjecali na odgojno-obrazovni sustav. Analiziraju se različiti načini komunikacije i suradnje, uključujući uključivanje roditelja u planiranje aktivnosti, dijeljenje vlastitog znanja i korištenje tehnologije za olakšavanje komunikacije. Istražuje se važnost suradnje između roditelja i odgojno-obrazovnih ustanova za djetetov razvoj, postizanje uspjeha i stvaranje podržavajućeg okruženja. Sinergija između obiteljskog okruženja i formalnog obrazovnog sustava pruža potporu i poticaj djetetu u ostvarivanju punog potencijala. Ovakvo partnerstvo ima dugoročne koristi i stvara temelje za cjeloživotno učenje i uspjeh djeteta. Ovaj rad pruža važne informacije o bitnim aspektima suradnje između obitelji i odgojno-obrazovnih ustanova te potiče daljnji razvoj i istraživanje na ovom području.

Ključne riječi: obitelj, odgojno-obrazovne ustanove, sinergija, suradnja, tradicionalni i suvremeni oblici, partnerstvo.

SUMMARY

Collaboration between families and educational institutions is of crucial importance for the successful development of children and their potentials. The aim is to understand the significance of this collaboration and identify best practices for achieving successful and productive cooperation, thus achieving synergy between the family environment and the formal educational system. Traditionally, this collaboration involved regular communication between parents and educators. These forms are still important as they allow direct contact and information exchange. However, in today's dynamic world, modern approaches are becoming increasingly significant. Modern approaches have expanded the concept of collaboration to include active parental involvement in the educational process. This means that parents are not just recipients of information about their child's progress, but active participants in planning and implementing activities in the educational institution. Additionally, collaboration extends to the use of modern technological tools such as email, online platforms, and mobile applications, which facilitate communication. This collaborative partnership creates synergy between families and educational institutions and has a positive impact on children's motivation, self-confidence, and academic achievement. This paper examines how traditional and modern forms of collaboration differ from each other and how they have influenced the educational system. Various methods of communication and collaboration are analyzed, including parental involvement in activity planning, sharing their own knowledge, and using technology to facilitate communication. The importance of collaboration between parents and educational institutions for child development, success, and the creation of a supportive environment is examined. The synergy between the family environment and the formal educational system provides support and encouragement for children to reach their full potential. This partnership has long-term benefits and lays the foundation for lifelong learning and success for the child. This paper provides valuable information on key aspects of collaboration between families and educational institutions and encourages further development and research in this field.

Keywords: family, educational institutions, synergy, collaboration, traditional and contemporary forms, partnership.

1. UVOD

Suradnja između obitelji i odgojno-obrazovnih ustanova ključna je za uspješan razvoj djece i ostvarivanje njihovih potencijala. Obitelj i odgojno-obrazovne ustanove imaju zajednički cilj – pružiti optimalno obrazovanje i podršku djeci u njihovom rastu i razvoju.

Tradicionalni oblici suradnje, koji su se temeljili na redovnoj komunikaciji između roditelja i odgojitelja, i dalje igraju važnu ulogu. Međutim, suvremeno društvo donosi nove izazove i promjene u načinu komunikacije i suradnje. Suvremeni oblici suradnje obuhvaćaju širi spektar interakcija, uključujući korištenje tehnologije i zajedničke projekte, kako bi se olakšala i proširila komunikacija između obitelji i odgojno-obrazovnih ustanova.

Suvremeni oblici suradnje proširuju tradicionalne modele i stvaraju bogatiju i sveobuhvatniju interakciju. Danas, suradnja se odvija na više razina i obuhvaća širi spektar aktivnosti. Odgojitelji i stručni suradnici svjesni su važnosti stvaranja partnerstva s roditeljima te aktivno nastoje razviti suradnju koja nadmašuje uobičajenu razmjenu informacija. Njihov cilj je izgraditi dublje i aktivnije partnerstvo koje obuhvaća širi spektar aktivnosti i zajedničkih napora.

U suvremenom obrazovnom okruženju, suradnja između odgojno-obrazovnih ustanova i obitelji obuhvaća aktivnu ulogu roditelja u procesu obrazovanja. Oni imaju priliku sudjelovati u donošenju odluka, doprinijeti planiranju aktivnosti, dijeliti vlastito znanje i vještine s djecom, organizirati radionice i događaje te pružiti podršku i sudjelovanje u raznim projektima.

Glavni fokus ovog proučavanja je dublje razumijevanje različitih načina suradnje između obitelji, odnosno roditelja i odgojno-obrazovnih ustanova te prepoznavanje njihove ključne uloge u postizanju uspjeha i dobrobiti djece.

2. SURADNJA

Suradnja između vrtića i obitelji ima presudnu ulogu u osiguravanju visokokvalitetnog odgoja i obrazovanja djece u ranom djetinjstvu. Obitelj i vrtić su dvije važne institucije u životu djeteta, a njihova suradnja je ključna kako bi se dijete moglo razvijati i napredovati na najbolji mogući način.

Uspješna suradnja između odgojno-obrazovne ustanove i obitelji temelji se na redovitoj komunikaciji i razmjeni informacija o djetetovom napretku, razvoju i potrebama. To podrazumijeva zajedničko praćenje djetetovog razvoja i usklađivanje roditeljskih i odgojiteljskih ciljeva u odgoju i obrazovanju djeteta.

Osim toga, suradnja vrtića i obitelji uključuje i sudjelovanje roditelja u životu vrtića, uključujući sudjelovanje u različitim aktivnostima i programima, pohađanje roditeljskih sastanaka, razgovore s odgojiteljima i razumijevanje vrtićkih pravila i politika (Višnjic Jevtić i sur., 2018).

Prema Ljubetić (2014), partnerstvo između obitelji i vrtića/škole predstavlja najuzvišeniju razinu suradnje s ciljem postizanja zajedničkog cilja - odgajanje djeteta koje je samopouzđano, zdravo, kompetentno i obrazovano. Ističe kako obitelj i dječji vrtić nedovoljno surađuju da ostvare taj zajednički cilj. Postoji nekoliko potencijalnih razloga:

- Nedovoljna osviještenost
- Nedostatna znanja o ulozi i zadaćama odgojitelja u uspostavljanju, građenju, održavanju i produbljivanju odnosa dječjeg vrtića, obitelji i lokalne zajednice te njihovu utjecaju na postignuća djece
- Nedostatne praktične vještine odgojitelja (i ostalih stručnih suradnika) koje su potrebne za stvaranje, održavanje i produbljivanje stečenih odnosa, stvaranje partnerstva i timski rad, kao i osobnog faktora, želje i spremnosti za preuzimanje odgovornosti i aktivnog uključivanja u izgradnju partnerskog odnosa dječjeg vrtića, obitelji i lokalne zajednice
- Nedostatna informiranost roditelja o njihovim ulogama u djetetovu životu te pravima koja iz tog proizlaze
- Potreba za stvarnom suradnjom.

Prema istraživanju Mlinarević i Tomas (2010), suradnja između roditelja i odgojitelja ima pozitivan utjecaj na socijalni razvoj djeteta. Temelji se na povjerenju, toleranciji, otvorenosti prema novim saznanjima, objektivnom razmišljanju, prihvaćanju tuđih mišljenja, uzajamnom poštovanju, dijeljenju emocija i vještina, usklađivanju odgojnih utjecaja na dijete te zajedničkom rješavanju problema u razvoju i odgoju djeteta. Ova suradnja obuhvaća razmjenu informacija, savjetovanje, dogovaranje, druženje i zajedničko preuzimanje odgovornosti za cjelokupni razvoj i postignuća svakog djeteta.

U podršci roditeljima u odgoju njihove djece, odgojitelji imaju ključnu ulogu. Oni prepoznaju i uzimaju u obzir jedinstvene potrebe i zahtjeve roditelja. Kroz svoju suradnju s roditeljima pružaju podršku u razumijevanju i odgovaranju na te jedinstvene potrebe. Stvaraju zajednički okvir podrške koji omogućuje svakom djetetu da ostvari svoj puni potencijal i raste na najbolji mogući način (Mavračić Miković, 2019).

2.1. POVIJESNI RAZVOJ SURADNJE VRTIĆA I OBITELJI

U ranijim vremenima, djeca su se uglavnom odgajala u kućnom okruženju pod skrbi članova obitelji. U Zagrebu je 1872. godine osnovana prva predškolska odgojno-obrazovna institucija pod nazivom "Dječje zabavište". Glavna svrha ove ustanove bila je pružanje skrbi djeci i služila je socijalnom cilju.

Tijekom devedesetih godina prošlog stoljeća, počeli su se otvarati prvi dječji vrtići. Njihova primarna svrha bila je pružanje socijalne skrbi i zdravstvene zaštite djece „sa svrhom da se što većem broju žena omogući sudjelovanje u socijalističkoj izgradnji zemlje“ (Miljak, 1995, str. 602.). U to vrijeme, odgojno-obrazovne ustanove i obitelj bili su različiti entiteti. Odgojitelji nisu smatrali važnim komunicirati s roditeljima o djeci, dok se roditelji nisu željeli miješati u posao odgojitelja.

Tijekom sedamdesetih godina prošlog stoljeća, vrtići su doživjeli transformaciju, prelazeći iz socijalnih ustanova u institucije posvećene odgoju i obrazovanju djece. Tijekom tog razdoblja, čini se da partnerstvo i suradnja između vrtića i obitelji nisu bili prisutni. Odgojitelji su svojim zalaganjem pokušavali uspostaviti komunikaciju s roditeljima te ostalim stručnim suradnicima odgojno-obrazovne ustanove. S vremenom se suradnja između vrtića i obitelji, odnosno odgojitelja i roditelja, počela razvijati. Razvitkom suradnje, odgojitelji, a kasnije i roditelji, počeli su shvaćati da je najbitnija dobrobit djeteta te da će to postići samo suradnjom. Prepoznaje se važnost pružanja informacija odgojiteljima o ponašanju i razvoju djeteta u obitelji, kao i pružanje povratnih

informacija roditeljima o napretku i razvoju djeteta u vrtiću. Ova uzajamna razmjena informacija omogućuje bolje razumijevanje djetetovog cjelokupnog razvoja i pruža roditeljima i odgojiteljima uvid u njegovo ponašanje i napredak u oba okruženja (Miljak, 1995).

2.2. RAZLIKE IZMEĐU SURADNJE I PARTNERSTVA

U literaturi se često koriste pojmovi suradnje i partnerstva kao sinonimi, međutim, važno je razumjeti da svaki od tih pojmova ima svoje specifično značenje. Prema Ljubetić (2014), poistovjećivanje tih pojmova je pogrešno ako ne uključuje sve elemente partnerstva. Suradnja ne može biti jednaka partnerstvu ako ne obuhvaća sve karakteristike koje definiraju partnerski odnos. Ključni preduvjeti za kvalitetan partnerski odnos uključuju međusobno poštovanje i uvažavanje, dvosmjernu komunikaciju, ravnopravnost, odgovornost, aktivno slušanje, energiju, želju i vrijeme sudionika, kao i druge nužne pretpostavke za ostvarenje partnerskih odnosa.

Koncept partnerstva između vrtića i obitelji opisuje se kao najviši stupanj suradnje i zajedničkog rada između obiteljske zajednice i odgojno-obrazovne ustanove. Glavni cilj tog partnerstva je postizanje dobrobiti djeteta, a ova suradnja se ostvaruje unutar okvira dječjeg vrtića tijekom cjelokupnog boravka djeteta u odgojno-obrazovnoj ustanovi.

Pašalić Kreso (2004, prema Ljubetić, 2014, str. 5) postavlja jasnu granicu među pojmovima partnerstva i suradnje ističući kako „suradnja razvija i njeguje uglavnom površne i formalne odnose koji ma koliko da su učestali ne mogu donijeti kvalitativne promjene ako se međusobna komunikacija obitelji i odgojno-obrazovne ustanove ne postavi na bitno drugačije osnove i ne promijeni se. Ono što je nužno promijeniti jest odnos prema djetetu, odnosno, percepciju njegove uloge i dobrobiti.“

Partnerstvo između odgojno-obrazovne ustanove i obitelji potiče cjelovit razvoj djeteta u vrtiću i obiteljskom okruženju. Ono ima ključnu ulogu u osiguravanju optimalnog napretka i dobrobiti djeteta. Ključne karakteristike partnerskog odnosa obuhvaćaju iskrenost, povjerenje, poštovanje, fleksibilnost, aktivno slušanje, dijeljenje informacija i suzdržavanje od osuđivanja (Buljubašić-Kuzmanović, 2015).

Partnerstvo i suradnja predstavljaju ključne odnose između obitelji i odgojno-obrazovne ustanove. Da bi se bolje razumjele temeljne razlike u funkcioniranju partnerskih i suradničkih odnosa odgojno-obrazovne ustanove i obitelji dobro ih je poznavati (Tablica 1).

Prema istraživanju Maleš i suradnika (2003, prema Jurčević-Lozančić, 2006) odgojitelji i roditelji dijele odgojne zadatke kao partneri u zajedničkom djelovanju. Njihovi odnosi temelje se na jednakosti, dijeljenju odgovornosti, informacija, ciljeva i obveza, čime se ostvaruje puna vrijednost veze između djeteta, obitelji i odgojno-obrazovne ustanove unutar zajednice.

Tablica 1 Razlike između suradnje i partnerstva obitelji i odgojno-obrazovne ustanove prema Ljubetić (2014, str. 6)

ČIMBENICI	SURADNJA OBITELJI I ODGOJNO-OBRAZOVNE USTANOVE	PARTNERSTVO OBITELJI I ODGOJNO-OBRAZOVNE USTANOVE
Roditelji	Percipiraju se kao „druga strana“ u odgoju djece.	Percipiraju se kao prvi „učitelji“ svoje djece.
	Povremeno se uključuju u aktivnosti ustanove.	Uključeni u sve aktivnosti ustanove.
	Nedostatno informirani o svojim pravima/obvezama u svezi partnerstva s ustanovom.	Dobro informirani o svojim pravima/obvezama u svezi partnerstva s ustanovom.
	Dolaze u ustanovu po pozivu i/ili u točno određeno vrijeme (npr. dovođenje i odvođenje djece iz dječjeg vrtića).	Dobrodošli su u ustanovu bez ograničavanja vremena boravka u njoj.
Odgojno-obrazovno osoblje (odgojitelji, učitelji, stručni suradnici)	Nedostatno osposobljeni tijekom formalnog obrazovanja za izgradnju partnerskih odnosa s obiteljima.	Osviješteni i informirani te kvalitetno osposobljeni za izgradnju partnerskih odnosa s obiteljima.
	Pomanjkanje interesa za unaprjeđivanje kompetencija u području partnerstva.	Pojačani interes za unaprjeđivanje kompetencija u području partnerstva.

Ciljevi, zadaće, interesi	Pojedinačni, jednosmjerni, interesi „dviju strana“.	Opći, posebni, dvosmjerni, u fokusu djeteta i njegova dobrobit.
Senzibilitet osoblja	Nedostatno senzibilizirani za potrebe obitelji.	Izrazito senzibilni za potrebe obitelji.
Odnosi	Hijerarhijski pozicionirani – roditelji imaju niži rang u odnosu na odgojno-obrazovno osoblje u ustanovi.	Ravnopravni – roditelji partneri odgojno-obrazovnom osoblju u ustanovi.
Komunikacija	Rijetka, nedostatno otvorena, površna i gotovo u pravilu javlja se s pojavom teškoća u djetetovu učenju i/ili ponašanju.	Kontinuirana, otvorena, iskrena, podržavajuća, ravnopravna.
Inicijativa	U pravilu, inicijativu ima ustanova.	Inicijativa je obostrana i nadopunjujuća.
Motivacija	Niska razina intrinzične motiviranosti za izgradnju partnerstva; suradnja najčešće „prigodničarska“ (teškoće s djecom, financijska pomoć, obveze prema ustanovi).	Visoka razina intrinzične motiviranosti za izgradnju i unapređivanje partnerskih odnosa na svim poljima odgojno-obrazovnog rada.
Aktivnosti obitelji i ustanove	Najčešće usmjerene na informiranje o djetetovim postignućima; instruiranje roditelja za pružanje pomoći djetetu oko domaćih zadaća.	Aktivno sudjelovanje u izgradnji kurikuluma ustanove (planiranje, zajednički rad, evaluacija).
Obitelj, ustanova, zajednica	Percipiraju se kao odvojeni sustavi koji autonomno funkcioniraju i samo povremeno i po potrebi surađuju.	Percipiraju se kao međusobno povezani sustavi u stalnoj interakciji i međudjelovanju.

Slunjski (2008) navodi da je partnerstvo između obitelji i odgojno-obrazovne ustanove kvalitetno kada obuhvaća širok spektar suradnje i angažmana roditelja u svim područjima odgoja i obrazovanja djeteta, ne ograničavajući se samo na prikupljanje materijala za aktivnosti djece.

2.3. ZAPREKE SURADNJI

Autorica Višnjić Jevtić (2018) ističe da postoje različite prepreke koje mogu otežati izgradnju kvalitetnog odnosa s obiteljima. Ona identificira tri skupine čimbenika koji predstavljaju prepreke u ostvarivanju suradničkog odnosa: strukturalne, kulturalne i interpersonalne. Strukturalni čimbenici odnose se na vrijeme i načine suradnje. Roditelji često doživljavaju prepreku u nedovoljnom vremenu koje odgojitelji posvećuju za dijeljenje informacija o djetetu, dok odgojitelji doživljavaju prepreku u nedostatku odaziva roditelja. Roditelji se često suočavaju s izazovom usklađivanja obiteljskih, poslovnih i vrtićkih obveza zbog nedostatka vremena uzrokovanog poslovnim obavezama djeteta ili drugim slobodnim aktivnostima. S druge strane, odgojitelji često provode više vremena na administrativnim zadacima i profesionalnom usavršavanju te nisu uvijek u mogućnosti odmah odgovoriti na potrebe roditelja. Kulturalni čimbenici su određeni kulturama obitelji i odgojno-obrazovne ustanove. Obiteljska kultura može oblikovati roditeljska očekivanja, pri čemu neki roditelji mogu vidjeti problem u igri kao osnovnom načinu učenja u predškolskim ustanovama. Interpersonalni čimbenici su povezani s osobnostima, stavovima i percepcijama roditelja i odgojitelja o kvaliteti odnosa. Roditelji se ponekad osjećaju kao pasivni posjetitelji u aktivnostima koje pripremaju odgojitelji, a njihovo roditeljsko znanje nije dovoljno cijenjeno. Također, često se događa da odgojitelji ne uzimaju dovoljno u obzir identitet i posebnost svake obitelji.

Milanović i sur. (2014) identificiraju pretpostavke i stavove koji smanjuju motivaciju odgojitelja za partnerstvo i suradnju s roditeljima, to se može podijeliti na:

1. Odgojiteljev stav prema sebi i svojem profesionalnom položaju i ulozi
2. Odgojiteljevo mišljenje o tome kako ga roditelji vide i što od njega očekuju
3. Odgojiteljev opći stav prema roditeljima
4. Odgojiteljev stav prema sebi i roditelju u problemskoj situaciji.

Odluka o promjeni negativnog mišljenja prema roditeljima ostaje na odgojitelju samom, a kako bi to postigao, prvi korak je samorefleksija. Potrebno je dublje razmotriti razloge nastanka negativnog mišljenja, preispitati vlastite stavove koji možda nisu nužno opravdani, razmisliti o željama i očekivanjima u vezi s tim kako želi da roditelji percipiraju njega kao odgojitelja, te smisliti strategije kako postići bolje mišljenje roditelja o sebi.

„Mnoge reakcije odgojitelja i roditelja prirodni su oblici čovjekova ponašanja koji stvaraju probleme samo onda kada ih se ne prepozna i kada se neprimjetno uvlače u odnos onih koji komuniciraju“ (Maleš, 1993, str. 26). Odgojitelji koji nastoje izbjeći probleme mogu biti manje otvoreni za komunikaciju s roditeljima kada se suoče s drugim negativnim situacijama. S druge strane, odgojitelji koji se brzo uhvate u koštac s problemima imaju veću vjerojatnost da razviju uspješnu komunikaciju s roditeljima. Takvim pristupom, odgojitelji se suočavaju sa sobom i razvijaju vlastite kompetencije koje olakšavaju suradnju s roditeljima.

Za rješavanje problema bitan je kvalitetan odnos i uspješna komunikacija. Suradnja odgojitelja i roditelja mora se temeljiti na postizanju boljeg razvoja i dobrobiti djeteta.

3. OBLICI SURADNJE VRTIĆA I OBITELJI

Za ostvarivanje bolje, češće i raznolike suradnje između odgojitelja i roditelja potrebni su stručni odgojitelji, kompetentni suradnici i roditelji otvoreni za istraživanje novih načina suradnje. Najprihvatljiviji i najučinkovitiji oblik rada ovisit će o procjeni osoblja koje komunicira s roditeljima. Također ovisi i o samoj ustanovi, njihovim ciljevima te zadacima koje prenose roditeljima (Rosić, 2005). Odgojitelji imaju važnu ulogu u osmišljavanju raznolikih pristupa suradnji s roditeljima kako bi se osiguralo da dobiju relevantne informacije o djeci za svoj rad. Također je važno prilagoditi te pristupe roditeljskim mogućnostima kako bi se postigla uspješna i plodonosna suradnja.

Kvalitetna komunikacija među odgojiteljima i roditeljima neophodna je zbog dobrobiti djeteta i njegova socijalnog razvoja. Sposobnost djeteta da se uspješno integrira u socijalni kontekst razvija se tijekom prvih pet do šest godina života. Ova spoznaja ima veliku važnost za odgojitelje, jer ukazuje na njihovu ulogu u poticanju socijalizacije djece putem vlastitog modela ponašanja. Postoji mnogo različitih načina na koje odgojitelji mogu poticati i razvijati socijalnu kompetenciju predškolske djece. U tome bi trebali sudjelovati odgojitelji i roditelji zajedno. Odgojitelji igraju važnu ulogu u pružanju podrške, usmjeravanju i pomoći roditeljima u socijalizaciji njihovog djeteta, kao i pomoć njima samima. Potrebno je roditelje savjetovati, obučiti, informirati kako i što činiti za boljitak djeteta, u obliku radionica, seminara, igraonica i savjetovališta (Mlinarević, Tomas, 2010).

Mnogi autori (Ljubetić, 2012; Maleš, 2012; Milanović i sur., 2014; Vlahov i Velan, 2015) raspravljaju o razlikama između tradicionalnih i suvremenih oblika suradnje između obitelji i odgojno-obrazovnih ustanova. Tradicionalni oblici suradnje zahtijevaju pripremu i organizaciju roditeljskih sastanaka, radionica te postavljanje obavijesti u posebnom prostoru za roditelje. Važno je da odgojitelji na vrijeme obavijeste roditelje o ovim događanjima kako bi se mogli organizirati i prisustvovati u što većem broju. U suprotnosti s tim, suvremeni načini suradnje omogućuju odgojiteljima i roditeljima kontinuiranu komunikaciju, koja je dostupna u svako doba. Sve više odgojitelja i roditelja koristi ovakvu vrstu komunikacije. Kroz suvremene oblike suradnje, roditelji imaju mogućnost osjećati se prisutnima uz svoje dijete u vrtiću jer putem fotografija i videozapisa koje razmjenjuju s odgojiteljima mogu u svakom trenutku vidjeti što dijete radi i kako provodi

vrijeme. Suvremeni oblici suradnje omogućuju roditeljima uvid u sve djetetove aktivnosti, napredak u razvoju, ponašanje i kvalitetu odgoja, bez potrebe da fizički prisustvuju u vrtiću.

Pored tradicionalnih i suvremenih oblika, suradnja se također može razlikovati prema kriterijima i karakteristikama kao što su sadržaj, broj sudionika i način komunikacije. Kada je riječ o sadržaju suradnje, može se podijeliti na sljedeće kategorije: edukativne, informativne, savjetodavne i zabavne. Prema broju sudionika dijele se na: skupne i individualne. Prema načinu komunikacije moguće ih je podijeliti na pismene i usmene. Spomenuti oblici suradnje mogu se podijeliti na formalne, poput roditeljskih sastanaka, informativnih razgovora, druženja s roditeljima, priredbi i proslava, te na neformalne, kao što su poruke i bilježnice, vrijeme dolaska i odlaska djeteta iz odgojno-obrazovne ustanove te oglasne ploče (Milanović i sur., 2014).

Svaki oblik suradnje s roditeljima ima svoju jedinstvenu, osobnu i specifičnu prirodu. Svi oblici rada s roditeljima uključuju psihološke, pedagoške i sociološke aspekte koji omogućavaju stvaranje pozitivne atmosfere u partnerskim odnosima s roditeljima. Svaki oblik suradnje s roditeljima ima svoje informativne, dijagnostičke, terapijske, savjetodavne i kolektivne ciljeve. Informativne i savjetodavne zadaće čine temeljne obveze, dok se ostale razvijaju iz njih. Koje su specifične vrste suradnje s roditeljima najučinkovitije, funkcionalnije i konkretnije, ovisi o mogućnostima svake odgojno-obrazovne ustanove, njenom povezivanju s roditeljima, zadacima, tradiciji, interesima i potrebama djeteta, kao i mogućnostima samih roditelja (Rosić, 2005).

Imajući u vidu sve prethodno spomenuto, oblici suradnje između obitelji i odgojno-obrazovnih ustanova mogu se dalje podijeliti prema ulozi roditelja u različitim načinima suradnje. Tablica 2 prikazuje tu klasifikaciju.

Tablica 2 Podjela modaliteta suradnje roditelja i odgojitelja u odnosu na ulogu koju u njemu imaju roditelji (Višnjic Jevtic i sur., 2018., str. 86)

ULOGA RODITELJA	AKTIVNOSTI
PASIVNA	Pisana komunikacija Obavijesti Glasila Pisma Dnevници Izvještaji o napretku Roditeljski sastanci Radionice za roditelje Individualni razgovori s roditeljima Razgovori prilikom dolaska/odlaska Dani otvorenih vrata
AKTIVNA	Komunikacija preko suvremene tehnologije E-portfolio Elektronička pošta SMS Mobilne aplikacije Društvene mreže Mrežne stranice Druženja djece i odraslih Boravak roditelja u odgojnoj skupini Posjete domovima djece Sudjelovanje u tvorbi kurikulumu Sudjelovanje u radu upravljačkih tijela

Ova kategorizacija oblika suradnje prema ulozi roditelja pruža dodatnu perspektivu o načinima aktivnog sudjelovanja roditelja u procesu obrazovanja i podržavanja djetetovog razvoja. Razumijevanje tih uloga doprinosi izgradnji snažnog partnerstva između obitelji i odgojno-obrazovnih ustanova, što pozitivno utječe na napredak i cjelokupni razvoj djeteta.

3.1. TRADICIONALNI OBLICI SURADNJE

Prema istraživanjima Ljubetić (2012) i Milanović (2014), tradicionalni modeli suradnje uključuju sljedeće oblike:

- Individualni razgovor
- Roditeljski sastanak
- Kutić za roditelje
- Otvoreni tjedan
- Kreativne radionice
- Informiranje i motiviranje putem letaka.

3.1.1. Individualni razgovor

Jedan od tradicionalnih oblika suradnje je individualni razgovor koji se odvija u samoj ustanovi između odgojitelja i jednog ili oba roditelja. Stoga je to najprisniji oblik suradnje. Putem individualnog razgovora, odgojitelj ima priliku dobiti informacije o djetetu od roditelja koje ne bi podijelio pred ostalim roditeljima. Istovremeno, odgojitelj može pružiti roditelju informacije o djetetu koje on preferira čuti privatno, izvan prisutnosti drugih roditelja. Prilika je to da se odgojitelji i roditelji bolje upoznaju i razumiju međusobna očekivanja i stavove vezane za djetetov odgoj i razvoj.

Prema Milanović (2014), individualna suradnja putem individualnog razgovora često se očekuje u kontekstu problema, posebnih potreba djeteta te razlika u odgojnim stilovima i očekivanjima - obično se tiče manje ugodnih tema. Međutim, takvi razgovori mogu biti i ugodni te se mogu odnositi na napredak djeteta, a ne samo biti inicirani u kriznim situacijama kada odgojitelji primijete ponašanja koja izazivaju zabrinutost (Jeić, Smiljanić, Kuljašević, 2013). Prilikom određivanja vremena za sastanak, ključno je da osoba koja inicira razgovor iznese svoje namjere, bilo da je u pitanju rješavanje problema ili želja za saznanjem o djetetovom razvoju i napretku.

Individualni razgovor pruža roditeljima izvrsnu priliku da dobiju obilje informacija o svom djetetu. Tijekom tog razgovora, odgojitelj ima priliku podijeliti svoje promatranje o djetetovom

cjelokupnom razvoju, uključujući psihofizički napredak, ponašanje u grupi s drugom djecom, interakciju s odgojiteljima i drugim stručnjacima te sudjelovanje u aktivnostima unutar skupine. Osim toga, roditelj(i) i odgojitelj mogu raspravljati o primjeni novih strategija koje bi unaprijedile djetetov razvoj, kao i o načinima usmjeravanja djetetove pažnje kako bi postiglo veći napredak i samostalnost.

Cilj individualnog razgovora je promicanje suradnje između obitelji i vrtića kao ključnih čimbenika u odgoju i životu djeteta. Fokus je stavljen na pružanje prilike roditeljima da prepoznaju vrijednost ovog oblika suradnje kao načina poboljšanja komunikacije i prevencije potencijalno izazovnih situacija. Važno je naglasiti roditeljima da poziv na individualni razgovor nije negativan, već proizlazi iz uvjerenja da svaki roditelj želi biti upoznat s napretkom svog djeteta u vrtiću, kao što su prehrambene navike, spavanje, sudjelovanje u igri s drugom djecom, interesi i motivacija, uspjesi i područja koja treba dodatno poticati (Milanović i sur., 2014).

3.1.2. Roditeljski sastanak

Prema Milanović i suradnicama (2014), roditeljski su sastanci najuobičajeniji način okupljanja i suradnje stručnjaka s roditeljskom skupinom djece koja sudjeluju u institucionalnim programima. Ti sastanci imaju različite ciljeve koji se mogu razlikovati ovisno o njihovoj svrsi, kao što su:

- Roditeljski sastanci predavačkog tipa
- Roditeljski sastanci oglednog tipa
- Roditeljski sastanci organizirani radi druženja djece i odraslih
- Roditeljski sastanci komunikacijskog tipa.

Cilj organizacije predavačkih roditeljskih sastanaka je pružiti roditeljima informacije o posebnostima predškolskog odgoja i važnim aspektima dječjeg razvoja u ranoj i predškolskoj dobi. Osim odgojitelja, na takvim sastancima često sudjeluju i članovi stručnog tima, poput logopeda, psihologa, pedagoga ili defektologa ili se pozivaju vanjski predavači, ovisno o temi koja se obrađuje. „Ti su sastanci na neki način uvijek obvezatni, tako da se na njih odazivaju roditelji prema osjećaju odgovornosti, a ne prema stvarnom zanimanju za temu.“ (Milanović i sur., 2014, str. 157).

Roditeljski sastanak oglednog tipa odgojiteljima je jednostavnije pripremiti i održati. Roditeljski sastanci pružaju odgojiteljima priliku da predstave svoj rad s djecom i omoguće roditeljima da

dobiju uvid u reakcije djece na tu interakciju. Odgojitelji se na ovakvim sastancima osjećaju opušteno i kompetentno jer mogu pokazati svoje najbolje vještine, što je i njihova osnovna zadaća. Roditelji su entuzijastični i zainteresirani za takve susrete jer im omogućuju da promatraju interakciju između svojeg djeteta i odgojitelja te steknu korisne strategije za angažiranje djeteta u kućnom okruženju.

Roditeljski sastanak koji je namijenjen druženju djece i odraslih je opušteni oblik susreta koji ima za cilj poticanje zajedničkog druženja. Često se organiziraju povodom nekog posebnog događaja, blagdana ili dolaskom godišnjih doba. Odgojitelji ih provode na temelju svoje individualne stručnosti i praktičnog iskustva.

Organizacija roditeljskih sastanaka komunikacijskog tipa ima svrhu omogućiti roditeljima da se međusobno povežu i razmijene ideje na istom mjestu. Glavni cilj je potaknuti roditelje na aktivnu raspravu o bitnim temama koje se tiču njihovog djeteta i roditeljstva te da podijele vlastite mišljenje i iskustva s drugim roditeljima. Ovi sastanci se održavaju bez prisustva djece, ali uz sudjelovanje oba odgojitelja (Milanović i sur., 2014).

Prema autorici Ljubetić (2012), roditeljski sastanci mogu se podijeliti na sljedeće kategorije:

- Informativne roditeljske sastanke
- Tematske roditeljske sastanke.

Informativni roditeljski sastanci imaju svrhu pružanja informacija roditeljima. Na tim sastancima se prenose detalji o programu skupine, pruža se uvid u psihičke i fizičke osobine te karakteristike djece određene dobi, upoznaju roditelji s prostorom u kojem će njihovo dijete boraviti te se daje pregled planiranih aktivnosti za određeno razdoblje. Organiziraju se na početku pedagoške godine, obično na inicijativu zaposlenika odgojno-obrazovne ustanove.

Tematski roditeljski sastanci imaju fokus na određenu temu. Oni se organiziraju na inicijativu odgojitelja, roditelja ili u suradnji sa stručnim timom u odgojno-obrazovnoj ustanovi. Teme sastanka su unaprijed dogovorene i odabrane s ciljem zadovoljavanja interesa i potreba roditelja ili radi rasprave o aktualnim problemima (Ljubetić, 2012).

U skladu s Obiteljskim zakonom (2015) „roditelji su dužni i odgovorni odazvati se sastancima ili pozivu odgojno-obrazovne ustanove u vezi s odgojem i obrazovanjem djeteta.“

3.1.3. Kutić za roditelje

U kutićima za roditelje, odgojitelji i roditelji uspostavljaju komunikaciju i razmjenjuju važne obavijesti. Obično se koristi pano ili ploča postavljena na visini očiju roditelja u dječjoj garderobi. To je svojevrsni prozor u svakodnevni rad skupine jer na njemu su vidljive obavijesti o aktivnostima koje su djeca radila zajedno s odgojiteljem.

Kutić za roditelje koristi se za pružanje informacija o postignućima i posebnostima skupine, na primjer:

- Koliko je djece u čemu samostalno
- Kako djeca rješavaju konflikte
- Kako se druže, zašto, gdje
- Koliko su u čemu spretni i sigurni
- Kako se djeca igraju, dogovaraju, razgovaraju
- Što izmišljaju, zamišljaju
- Što su naučili i znaju: ispričati, otpjevati, otplesati, napraviti.

Također, kutić se koristi i za obavještavanje o aktivnostima i događanjima u skupini ili vrtiću:

- Osobna karta skupine – koliko je djece u skupini (djevojčica i dječaka), sve zanimljive i važne promjene tijekom godine
- Osobna karta kuće tj. vrtića – koliko ima skupina, tko u kojoj skupini radi, tko se brine o zdravlju, o čistoći, tko kuha...
- Što odgojitelj s djecom radi i što će raditi
- Što se od roditelja očekuje da napravi, donese, sakupi, savjetuje, uči...
- Promjene odgojitelja tijekom godine
- Jelovnik
- Poziv roditeljima ili obavijest da neposredno sudjeluju kao organizatori, gosti u skupini...
- Prijedlozi za rješavanje zajedničkih problema ili nekih roditeljskih dilema.

Kutić za roditelje je prostor u kojem odgojitelji njeguju atmosferu poštovanja prema sebi, djeci, roditeljima i vrtiću (Milanović i sur., 2014).

3.1.4. Otvoreni tjedan

Otvoreni tjedan predstavlja suradnički oblik aktivnosti između obitelji i odgojno-obrazovne ustanove koji omogućuje članovima obitelji (roditeljima, braći, sestrama, bakama, djedovima) da posjete vrtić i upoznaju se s djetetovim okruženjem. Tijekom ovog tjedna, članovi obitelji mogu podijeliti s djecom svoje hobije, pokazati im igre i aktivnosti iz vlastitog djetinjstva ili jednostavno doći i provesti vrijeme igrajući se s njima ili čitajući zanimljive knjige. Ovaj oblik suradnje omogućuje roditeljima i široj obitelji da prošire dječje znanje na zabavan i interaktivan način (Ljubetić, 2012).

3.1.5. Kreativne radionice

Kreativne radionice oblik su suradnje u kojem sudjeluju odgojitelji, roditelji i djeca. Ove radionice stvaraju opuštenu i ugodnu atmosferu za zajedničko druženje i kreativno izražavanje. Sudionici imaju priliku sudjelovati u raznim aktivnostima poput slikanja, izrade predmeta ili izvođenja scenskih igara. Ovaj oblik suradnje pruža mogućnost roditeljima i djeci da se povežu, stvaraju posebne trenutke i dijele zajedničke uspomene unutar vrtića. Bitno je stvoriti ugodnu, veselu, kreativnu i prijateljsku atmosferu. Inicijativu za kreativne radionice mogu pokrenuti kako odgojitelji, tako i roditelji. U procesu organizacije i pripreme materijala, odgovornost za nabavku istih dijele odgojitelji i roditelji. Prostor priprema odgojitelj, na način da roditeljima i djeci bude što ugodnije. Odgojitelj je osoba koja pokreće, koordinira i animira aktivnosti, posvećuje pažnju svakom djetetu i roditelju te je otvoren za razgovor i dijeljenje ideja s roditeljima (Ljubetić, 2012).

3.1.6. Informiranje i motiviranje putem letaka

Letak je komunikacijsko sredstvo koje se koristi za prenošenje informacija o specifičnoj temi na jasan i pregledan način, s ciljem poticanja razmišljanja, rasprave i aktivnosti kod čitatelja. Glavni cilj letka je pružiti jednostavne informacije o određenoj temi ili pružiti nova saznanja o području djetetovog razvoja i svakodnevnog života. Letak također ima ulogu poticanja komunikacije između roditelja i odgojitelja/stručnih suradnika. Svrha njegovog korištenja je informiranje roditelja o temama roditeljskih sastanaka, događajima te pružanje podsjetnika za razgovor ili kao sredstvo za provođenje anketa na roditeljskom sastanku.

U prostoru vrtića postavljaju se letci koji su lako vidljivi i dostupni svim roditeljima. Ti letci služe kao informativni materijali koji roditelje upoznaju s različitim aspektima djetetovog života u vrtiću. Mogu sadržavati informacije o djetetovom razvoju, aktivnostima u skupini, važnim događajima i obavijestima. Roditeljima se putem letaka pružaju informacije, upute i savjeti o različitim pitanjima vezanim uz odgoj i razvoj djece. Njihova svrha je potaknuti roditelje na refleksiju, raspravu i sudjelovanje u aktivnostima vezanim uz djetetovu skupinu i vrtić (Milanović i sur., 2014).

3.2. SUVREMENI OBLICI SURADNJE

Prema istraživanjima autorica Maleš (2012), Vladušić i Višnjić-Jevtić (2014) te Vlahov i Velan (2015), suvremeni pristupi suradnji obuhvaćaju različite aspekte koji su važni za uspješnu i produktivnu suradnju:

- Web stranica dječjeg vrtića
- Društvene mreže
- Aplikacije za pametne telefone
- Video i foto dokumentacija
- Uključivanje roditelja u tvorbu kurikuluma.

U današnjem vremenu, odgojno-obrazovne ustanove sve više prepoznaju važnost praćenja suvremenih tehnoloških trendova. Integracija novih tehnologija u proces poučavanja donosi inovativne metode učenja i poučavanja. Napredni uređaji omogućuju reprodukciju i snimanje audio i video zapisa, online razmjenu materijala, korištenje edukativnih aplikacija te čak mogućnost komunikacije putem video poziva i poruka na daljinu (Diković, Tatković N. i Tatković S., 2016). Odgojitelji koriste društvene mreže i mobilne aplikacije kako bi roditeljima pružili trenutne informacije, obavijestili ih o događajima i važnim informacijama o njihovom djetetu u vrtiću (Maleš, 2012).

Korištenje suvremenih načina komunikacije ne smanjuje važnost tradicionalnih oblika, već ih nadopunjuje i poboljšava. Fotografije koje dokumentiraju aktivnosti olakšavaju odgojiteljima prikazivanje svog rada tijekom dana. Digitalni mediji mogu se koristiti kao korisni alati od strane odgojitelja na prvom roditeljskom sastanku (Višnjić Jevtić i sur., 2018).

Tijekom pandemije, suvremeni oblici suradnje između obitelji i odgojno-obrazovnih ustanova postali su ključni za održavanje komunikacije i podrške. Korištenje digitalnih alata, poput video poziva, e-mailova i aplikacija za pametne telefone, omogućilo je roditeljima da ostanu povezani s odgojiteljima i dobiju relevantne informacije o djetetovom napretku. Okolnosti su natjerale odgojitelje da uvide potrebu za korištenjem tehnologije te promijene svoje stavove – da digitalni mediji mogu biti korisni alati u suradnji (Cohen i sur., 2021).

U cijelom procesu, važno je naglasiti i poštivati važnost suglasnosti roditelja kako bi se osigurala privatnost i sigurnost informacija roditelja i djece u skladu s GDPR-om. Autorica Rogulj (2019) u svom istraživanju naglašava potrebu za poštivanjem regulacija, kao što je GDPR, kako bi se osigurala sigurnost i povjerenje u korištenju digitalnih tehnologija u komunikaciji između roditelja i odgojitelja.

3.2.1. Web stranica dječjeg vrtića

Suvremenim tehnološkim napretkom rijetki su vrtići koji nemaju svoju web stranicu. One trebaju biti kvalitetne, obogaćene mnoštvom sadržaja i redovito ažurirane jer se njima stječe prvi dojam o vrtiću. Prije nego što upišu svoje dijete u vrtić, roditelji često istražuju vrtić putem interneta kako bi se upoznali s njegovim radom, organizacijom, kontaktom te osobljem koje radi u tom vrtiću, uključujući ravnatelja, odgojitelje i stručne suradnike poput psihologa i pedagoga, ako ih ima.

Prema autorima Vladušić i Višnjic Jevtić (2014), vrtići često objavljuju korisne informacije na svojim web stranicama koje se odnose na rad vrtića, programe koje nude i ciljeve koje žele postići, broj zaposlenih i njihovu stručnu kvalifikaciju. Osim toga, web stranice vrtića mogu sadržavati jelovnike, različite obrasce namijenjene roditeljima, savjete za roditelje i druge relevantne informacije.

Različiti korisnici pristupaju web stranicama dječjih vrtića, uključujući roditelje (koji su prioritetni korisnici), odgojitelje, stručne suradnike, djecu, poslodavce ili slučajne posjetitelje. Kada se informacije i fotografije objavljuju na tim web stranicama, važno je da budu u skladu s relevantnim zakonima i propisima. Komunikacija putem web stranica vrtića uglavnom je jednosmjerna, pri čemu roditelji povremeno imaju priliku aktivno sudjelovati u toj komunikaciji. Dvosmjerna

komunikacija može se postići putem foruma na web stranici, iako ta komunikacija može biti djelomično dvosmjerna (Višnjić Jevtić i sur., 2018).

3.2.2. Društvene mreže

U suvremenom dobu, društvene mreže poput Facebooka, Instagrama, YouTubea, Twittera i drugih predstavljaju popularan oblik komunikacije. One omogućuju korisnicima da dijele svoja iskustva putem fotografija i videozapisa, povežu se s drugim ljudima, komuniciraju s osobama iz različitih dijelova zemlje ili čak svijeta te budu informirani o najnovijim događajima, vijestima i trendovima. Besplatne su, mogu im svi pristupiti uz korisnički račun (e-adresa i zaporka). Za uspostavljanje komunikacije s roditeljima, preporučuje se korištenje zatvorene privatne grupe kako bi se osigurala privatnost djece. Otvaranje takvih grupa zahtijeva pristanak roditelja za dijeljenje fotografija i videozapisa djece koje će biti vidljivi ostalim članovima grupe.

3.2.3. Aplikacije za pametne telefone

Korištenje aplikacija za pametne telefone postaje sve više prihvaćen način komunikacije. Postoji mnogo takvih aplikacija, no najčešće korištene su WhatsApp i Viber. Preko njih odgojitelji i roditelji mogu razmjenjivati tekstualne poruke, fotografije, video zapise, snimati glasovne poruke i slično. Korištenje ovih aplikacija omogućuje odgojiteljima da pojedinačno komuniciraju s roditeljima i šalju im obavijesti i informacije o njihovom djetetu prema potrebi. To implicira da roditelji mogu odmah dobiti relevantne informacije bez čekanja da dođu po dijete u vrtić. Aplikacije također omogućuju roditeljima postavljanje pitanja odgojitelju, obavještanje o izostanku djeteta iz vrtića te čak i uspostavljanje video poziva za održavanje roditeljskih sastanaka putem interneta. Međutim, takva vrsta komunikacije zahtijeva određeno vrijeme i može zahtijevati napor odgojitelja kako bi bio aktivan na aplikaciji i pružio podršku djeci. Stoga je važno dogovoriti vrijeme za komunikaciju kako bi se osigurala produktivna interakcija.

3.2.4. Video i foto dokumentacija

Vlahov i Velan (2015) ističu da korištenje video i foto materijala pruža korisnu interakciju između roditelja i odgojitelja, što može biti od velike vrijednosti u njihovoj suradnji. Odgojitelji bilježe fotografije i videozapise djece tijekom slobodne igre, planiranih aktivnosti i ostalih situacija u kojima roditelji nisu prisutni. Ova dokumentacija omogućuje roditeljima uvid u način na koji

djeca manipuliraju materijalima, ponašaju se u grupi te što ih privlači ili ne zanima. U suradnji s odgojiteljem, roditelji također mogu kod kuće koristiti video i foto dokumentaciju kako bi pratili djetetov razvoj i približili ga svakodnevnom okruženju. Takvom suradnjom odgojitelji i roditelji stvaraju kvalitetniji odnos.

Prema Slunjski (2008), dokumentacija ima važnu ulogu u podršci roditeljima u odgoju i učenju djece. Kroz dokumentaciju, roditelji dobivaju priliku bolje upoznati svoje dijete, uviđaju djetetove socijalne vještine, sposobnost komunikacije, suradnje i rješavanja problema s drugima. To im pomaže da podrže i potiču pozitivne interakcije djeteta s drugima te da prepoznaju i podrže razvoj socijalnih vještina.

3.2.5. Uključivanje roditelja u tvorbu kurikuluma

Kurikulum u predškolskim ustanovama se prilagođava različitim okruženjima, kulturama i tradicijama zajednice u kojoj se vrtić nalazi. „Nacionalni kurikulum za rani i predškolski odgoj i obrazovanje je službeni dokument propisan u Republici Hrvatskoj koji sadrži temeljne vrijednosti odgoja i obrazovanja djece u vrtiću“ (Nacionalni kurikulum za rani i predškolski odgoj i obrazovanje, 2014, str. 32). Svi vrtići imaju obvezu djelovati u skladu s odredbama Nacionalnog kurikuluma.

Pri izradi kurikuluma važno je uključiti sve važne čimbenike bitne za odgojno-obrazovni proces. Najvažniji čimbenik su roditelji jer su oni prvi partneri odgojnoj ustanovi u ostvarivanju odgojno-obrazovnih ciljeva. Stoga, uspostavljanje partnerstva s roditeljima predstavlja neophodan korak u stvaranju suvremenog kurikuluma. Aktivnim sudjelovanjem u kreiranju kurikuluma, roditelji doživljavaju osjećaj ispunjenosti i sreće jer postaju dio djetetovog razvoja i obrazovanja u vrtiću. Roditelji imaju priliku biti aktivni sudionici u oblikovanju kurikuluma na različite načine. To podrazumijeva aktivno sudjelovanje u vrtićkim aktivnostima, dijeljenje vlastitih vještina te sudjelovanje u organizaciji izleta i posjeta. Također, roditelji mogu pridonijeti kurikulumu prikupljanjem materijala koji su potrebni u vrtiću te sudjelovanjem u različitim aktivnostima koje se odvijaju unutar vrtića. Ovakvo aktivno sudjelovanje roditelja pruža im osjećaj pripadnosti i važnosti te jača njihovu vezu s djetetom i vrtićem (Jukić, 2015).

4. ZAKLJUČAK

Kada sagledamo tradicionalne i suvremene oblike suradnje između obitelji i odgojno-obrazovnih ustanova, te analiziramo njihovu učinkovitost i izazove s kojima se suočavaju, zaključujemo da, iako je suradnja iznimno važna, često se javljaju prepreke koje otežavaju postizanje istinske sinergije i optimalnih rezultata.

Tradicionalni oblici suradnje i dalje zadržavaju svoju važnost kao kanali za informiranje roditelja o djetetovom napretku i aktivnostima u vrtiću. Međutim, često se suočavamo s izazovima nedovoljne participacije roditelja, nedostatkom vremena ili nedovoljnom razmjenom informacija. Tradicionalni se oblici često temelje na jednosmjernoj komunikaciji, što može rezultirati nedovoljnom interakcijom i nedostatkom uključivanja roditelja u proces donošenja odluka i planiranja aktivnosti. Suvremeni oblici suradnje pružaju nove mogućnosti za komunikaciju i angažman roditelja. Međutim, ovdje se također javljaju izazovi. Tehničke barijere, kao što su nedostatak pristupa tehnologiji ili ograničena digitalna pismenost, mogu ograničiti sudjelovanje određenih skupina roditelja. Također, važno je napomenuti da suvremeni oblici suradnje ne mogu zamijeniti izravan kontakt i osobnu interakciju, što može imati utjecaj na kvalitetu odnosa između obitelji i odgojno-obrazovnih ustanova. Osim toga, često se suočavamo s nedostatkom jasnih smjernica i standardizacije u području suradnje između obitelji i odgojno-obrazovnih ustanova. Nedostatak zajedničkog okvira ili smjernica može dovesti do varijabilnosti i nedosljednosti u praksi suradnje, što otežava evaluaciju njezine učinkovitosti i pružanje podrške svim dionicima. Da bismo postigli uspješnu suradnju između obitelji i odgojno-obrazovnih ustanova, potrebno je kontinuirano prepoznavati izazove i raditi na njihovom prevladavanju. To uključuje jačanje komunikacijskih vještina odgojitelja, osiguravanje inkluzivnog pristupa i prilagodbe različitim potrebama roditelja te poticanje aktivnog sudjelovanja roditelja u donošenju odluka i planiranju aktivnosti.

Sve u svemu, suradnja između obitelji i odgojno-obrazovnih ustanova je složen proces koji nosi mnoge izazove, ali istovremeno ima potencijalne koristi za razvoj djeteta. Međutim, kako bismo ostvarili istinski uspješnu suradnju, potrebno je prepoznati i riješiti prepreke koje otežavaju njezinu realizaciju. Samo kritičkim razmatranjem izazova i kontinuiranim poboljšanjem praksi suradnje možemo stvoriti podržavajući okvir koji će pridonijeti optimalnom razvoju i uspjehu djece u odgojno-obrazovnom sustavu.

LITERATURA

1. Buljubašić-Kuzmanović, V., Lukaš, M. (2015). *Suradnja i/ili partnerstvo obitelji i odgojno-obrazovne ustanove*. U: Buljubašić-Kuzmanović, V. ; Simel, S. ; Gazibara, S., Rengel, K. (ur.). *Partnerstvo u odgoju i obrazovanju* (pp. 7-9). Osijek : Sveučilište J.J. Strossmayera u Osijeku - Filozofski fakultet.
2. Cohen, F., Oppermann, E., Anders, Y. (2021). *(Digital) parent-educator cooperation in preschool during Corona pandemic. Digitization boost or missed opportunity?*. Z *Erziehungswiss*, 24(2):313-338. <https://link.springer.com/content/pdf/10.1007/s11618-021-01014-7.pdf>
3. Diković, M., Tatković, N., Tatković, S. (2016). *Pedagoško-psihološki aspekti komunikacije*. Pula: Sveučilište Jurja Dobrile u Puli.
4. Jeić, M., Smiljanić, M. i Kuljašević, K. (2013). *Suradnja vrtića s roditeljima – primjeri dobre prakse*. *Dijete, vrtić, obitelj*, 19 (72), 4-6.
5. Jukić, R. (2015). *Roditelji kao sukonstruktori suvremenog kurikulumu*. U: Buljubašić-Kuzmanović, V. ; Simel, S. ; Gazibara, S., Rengel, K. (ur.). *Partnerstvo u odgoju i obrazovanju* (pp. 7-9). Osijek : Sveučilište J.J. Strossmayera u Osijeku - Filozofski fakultet.
6. Jurčević-Lozančić, A. (2006). *Suvremene paradigme ranog odgoja – dijete, obitelj i vršnjaci*. *Dijete i društvo*, 8(1), 127–137.
7. Ljubetić, M. (2012). *Partnerstvo obitelji, vrtića i škole - Vježbe, zadaci, primjeri*. Zagreb: Školska knjiga.
8. Ljubetić, M. (2014). *Od suradnje do partnerstva obitelji, odgojno-obrazovne ustanove i zajednice*. Zagreb: Element.
9. Maleš, D. (1993). *Barijere uspostavljanju uspješnih suradničkih odnosa između roditelja i odgajatelja*, Zbornik radova 2. Dani predškolskog odgoja Čakovec '93, (str. 24-31). Čakovec: Dječji centar.
10. Maleš, D. (2012). *Obitelj i obiteljski odgoj u suvremenim uvjetima*. *Dijete, vrtić, obitelj*, 18, 13-15.
11. Mavračić Miković, I. (2019). *Stavovi roditelja i odgojitelja o oblicima suradnje i partnerstva u dječjem vrtiću*. *Didaskalos: časopis Udruge studenata pedagogije Filozofskog fakulteta Osijek*, 3 (3.), 69-84.

12. Milanović, M., Gabelica Šupljika, M., Starc, B., Jukić Lušić, I., Pleša, A., Rajković, L., Šaravanja, A., Šarić, Lj., Modrić, N., Dragojević, Z., Profaca, B., Žižak, A. (2014). *Pomozimo im rasti*; Priručnik za partnerstvo odgojitelja i roditelja, Tehnička knjiga, Zagreb.
13. Miljak, A. (1995). Mjesto i uloga roditelja u (suvremenoj) humanističkoj koncepciji predškolskog odgoja, *Društvena istraživanja*, 18-19/god.4. (4-5), 601-612.
14. Mlinarević, V., Tomas, S. (2010). *Partnerstvo roditelja i odgojitelja – čimbenik razvoja socijalne kompetencije djeteta*. *Magistra Iadertina* 5(5), 143-158.
15. *Nacionalni kurikulum za rani i predškolski odgoj i obrazovanje* (2014). Zagreb: Republika Hrvatska; Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta.
16. *Obiteljski zakon* (2015). Narodne novine, 103/2015.
17. Rogulj, E. (2019). *Digitalne tehnologije u komunikaciji odgojitelja i roditelja*, doktorska disertacija, Zagreb: Filozofski fakultet.
18. Rosić, V. (2005). *Odgoj – obitelj – škola*. Rijeka: Naklada Žagar.
19. Slunjski, E. (2008). *Dječji vrtić – zajednica koja uči, mjesto dijaloga suradnje i zajedničkog učenja*. Zagreb: Spektar Media.
20. Višnjic Jevtić, A., Visković, I., Rogulj, E., Bogatić K., Glavina, E. (2018). *Izazovi suradnje, Razvoj profesionalnih kompetencija odgojitelja za suradnju i partnerstvo s roditeljima*. Zagreb: Alfa.
21. Vladušić, I., Višnjic Jevtić, A. (2014). *Online suradnja s roditeljima: internetske stranice dječjih vrtića*. U: I. Prskalo, A. Jurčević-Lozančić, Z. Braičić (ur.) *Suvremeni izazovi teorije i prakse odgoja i obrazovanja* (313 - 322). Zagreb: Učiteljski fakultet.
22. Vlahov, S., Velan, D. (2015). *Kako video i foto dokumentacija pospješuju komunikaciju između odgajatelja i roditelja na individualnim informacijama o djetetu*. *Časopis Zrno – časopis za obitelj, vrtić i školu*, 118-119 (144-145).

PRILOZI

Tablica 3 Razlike između suradnje i partnerstva obitelji i odgojno-obrazovne ustanove prema Ljubetić (2014, str. 6)

Tablica 4 Podjela modaliteta suradnje roditelja i odgojitelja u odnosu na ulogu koju u njemu imaju roditelji (Višnjić Jevtić i sur., 2018., str. 86)

Izjava o izvornosti završnog rada

Izjavljujem da je moj završni rad izvorni rezultat mojeg rada te da se u izradi istoga nisam koristila drugim izvorima osim onih koji su u njemu navedeni.

(vlastoručni potpis studenta)